

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Ректор НУБіП України

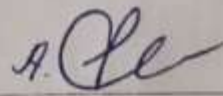
пр. Станіслав НІКОЛАСНКО

03 2023 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

з комплексу фахових дисциплін для вступників на освітньо-наукову програму
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» підготовки фахівців PhD
доктор філософії із спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»

Голова комісії

Анатолій ДІБРОВА

Гарант освітньо-наукової програми

Віталій РАДЬКО

Київ – 2023

Програма вступного випробування на освітньо-наукову програму «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»

Програма розглянута
на засіданні вченої ради економічного факультету НУБіП України
Протокол № 7 від 16.03.2023 р.

Програму підготували:

Радько Віталій Іванович, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри організації підприємництва та біржової діяльності.

Ільчук Микола Максимович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри організації підприємництва та біржової діяльності, член-кореспондент НААН.

Березовська Людмила Олексіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності.

ЧАСТИНА 1. ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ЙОГО РОЗВИТОК ВАГРАРНІЙ СФЕРІ

1.1 Економічна теорія і закони. Економічна сутність виробництва. Теорія товару і грошей. Конкуренція та монополія. Держава та її економічні функції. Економічні відносини у підприємстві. Капітал та його форми. Економічні аспекти глобальних проблем.

1.2. Природа і економічна сутність підприємництва. Основи підприємницької діяльності. Принципи та функції підприємництва. Суб'єкт підприємництва. Права та обов'язки підприємців. Технологія заснування власної справи. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.. Одноосібне володіння, його переваги та недоліки. Товариство, його особливості.

1.3 Форми організації підприємницької діяльності. Корпоративна форма організації підприємницької діяльності. Економічна сутність підприємництва в аграрній сфері економіки. Державна підтримка підприємств аграрного сектору України. Бізнес-планування в діяльності підприємств. Сутність та функції бізнес-плану, технологія розробки бізнес-плану. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності. Корпоративно-соціальна відповідальність у підприємстві. Управління економічними ризиками в підприємстві. Форми спільного міжнародного підприємництва. Інноваційна діяльність суб'єктів підприємництва. Нові напрями розвитку підприємництва в Україні.

1.4. Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємство і його складові. Правові основи функціонування підприємств. Конкуренція і підприємство.

1.5. Види підприємств і об'єднань, їх організаційно-економічні основи. Сільськогосподарські підприємства, їх організаційно-економічні основи. Організаційно-економічні основи фермерських господарств. Організаційні форми міжгосподарських та агропромислових об'єднань.

1.6. Земельні ресурси, їх використання та організація земельної території аграрних формувань. Види земельних угідь, їх призначення, облік та ефективність використання. Методи грошової оцінки земель. Організація землеустрою на території аграрних формувань. Організація робіт з охорони земельних ресурсів.

1.7. Організація використання засобів виробництва в аграрних формуваннях. Організація внутрішньогосподарського транспорту. Організація технічного обслуговування, ремонту та зберігання техніки. Організація нафтового та електрогосподарства сільськогосподарських підприємств.

1.8. Організація використання трудових ресурсів в аграрних формуваннях. Соціально-економічна характеристика трудових ресурсів аграрних формувань та мотивація праці. Організація робочих місць та їх планування.

1.9. Основи раціональної організації виробництва в аграрних формуваннях. Спеціалізація і поєднання галузей сільськогосподарських підприємств. Розміри аграрних підприємств та їх підрозділів. Організація госпрозрахункових відносин в підприємстві.

1.10. Організація галузей рослинництва, тваринництва, підсобних виробництв і промислів. Організація основних виробничих процесів у галузі рослинництва. Організація кормовиробництва. Основи організації галузей тваринництва. Організація підсобних виробництв і промислів.

1.11. Організація виробничо-економічних зв'язків аграрних формувань з іншими сферами АПК в умовах ринкових відносин. Організація матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Організація зберігання, переробки та реалізації продукції аграрних формувань.

1.12. Планування виробництва в аграрних формуваннях. Завдання і основні принципи планування економічного і соціального розвитку. Методи та нормативна база планування. Механізм планування та система планів. Перспективне планування розвитку сільськогосподарських підприємств. Річне планування економічного і соціального розвитку сільськогосподарських підприємств. Оперативне планування розвитку сільськогосподарських підприємств. Основні форми державного планування.

1.13. Бізнес-планування та інвестиційне проектування розвитку аграрного виробництва. Бізнес-план сільськогосподарського підприємства, його зміст і методика складання. Структура бізнес-плану. Функції і види бізнес-планів. Фінансовий план та оцінка ризиків.

ЧАСТИНА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЮ ПРОДУКЦІЄЮ

2.1. Природа і економічна сутність торгівлі. Економічна сутність, соціально-економічні форми, роль і значення торгівлі в аграрному секторі економіки України. Структура сфери торгівлі.

2.2. Організаційні моделі у сфері торгівлі. Прості організаційно-правові форми підприємств торгівлі. Складні організаційно-правові форми підприємств торгівлі.

2.3. Класифікація та характеристика підприємств торгівлі. Поняття роздрібно-торговельної мережі. Види роздрібно-торговельної мережі, класифікація

підприємств роздрібної торгівлі. Спеціалізація і типізація торговельної мережі. Сутність роздрібного продажу товарів. Форми продажу товарів. Методи оптового продажу товарів і умови їх застосування. Характеристика сучасного оптового ринку агропродовольчої продукції.

2.4. Ціни і ціноутворення. Економічна суть і функції ціни. Попит і пропозиція. Мікро та макропоказники, що впливають на формування ціни рівноваги. Види і система цін. Принципи і методи ціноутворення. Ціновий механізм ринкової економіки. Ринок. Складові ринку.

2.5. Формування асортименту товарів та асортиментна політика. Товарна номенклатура – сукупність асортиментних груп товарів і товарних одиниць. Класифікаційні ознаки асортименту товарів. Види асортименту за ступенем управління споживачів (раціональний, оптимальний) та різновидності (реальний, прогнозований та навчальний). Поняття якості асортименту та найважливіші параметри його оцінки. Управління асортиментом. Формування асортименту та асортиментна політика. Основні напрямки в галузі формування асортименту: розширення, скорочення, стабілізація, оновлення, удосконалення та гармонійність.

2.6. Зовнішня торгівля агропродовольчою продукцією та особливості зовнішньоторговельної політики держави. Значення зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією та продовольством для економіки України. Тенденції розвитку експортно-імпоротної діяльності щодо продукції підприємств аграрного сектору. Географічна та товарна структура зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією та місце України на світових агропродовольчих ринках. Державне регулювання експортно-імпоротної діяльності в аграрному секторі економіки України. Проблеми якості української агропродовольчої продукції та її відповідності міжнародним стандартам.

2.7. Дослідження поведінки споживача. Сутність поняття «поведінка споживача». Економічна і мотиваційна теорії поведінки споживачів. Моделі поведінки споживачів. Процес прийняття рішення про купівлю, його основні етапи та варіанти. Кількісні та якісні дослідження поведінки споживачів.

2.8. Організація оптової електронної торгівлі. Основні процеси здійснення електронної торгівлі в секторі B2B. Основні форми реалізації моделі B2B. Система управління закупівлями (procurement). Система повного циклу супроводу постачальників. Система управління продажем (e-distribution). Система повного циклу супроводу споживачів (CRM-система). Сутність торговельних рядів. Електронний довідник-каталог, його сутність і структура. Особливості проведення тендерів в мережі Інтернет. Інтернет-представництва бізнес-структур. Інтернет-інкубатори, принципи їх створення і технологія функціонування.

ЧАСТИНА 3. БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ БІРЖОВОГО РИНКУ

3.1 Організаційно-економічні основи біржової торгівлі. Основні теоретичні положення біржової торгівлі та її особливості. Історія розвитку біржової торгівлі. Сучасний стан світового біржового ринку.

3.2. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні. Передумови виникнення біржової діяльності в Україні. Історія розвитку вітчизняних бірж. Становлення біржової торгівлі в незалежній Україні. Перспективи розвитку біржової діяльності в Україні.

3.3. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності. Загальна характеристика законодавчо-правового поля, що регулює біржову діяльність. Регулювання біржової діяльності в Україні. Оподаткування біржової діяльності.

3.4. Роль і місце біржової торгівлі у формуванні аграрного ринку. Переваги реалізації сільськогосподарської продукції та продовольства через товарні біржі. Формування ринку сільськогосподарської продукції, як умова діяльності аграрних бірж. Принципи розвитку, державне регулювання та структура біржового ринку сільськогосподарської продукції. Концепція розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції.

3.5. Біржові товари та їх види. Характеристика біржових товарів. Класифікація біржових товарів. Речові біржові товари. Фінансові інструменти. Методика подання інформації про біржові товари в спеціалізованих виданнях.

3.6. Організаційно-правові основи створення та функціонування бірж. Визначення біржі та аспекти її діяльності. Функції бірж. Класифікація бірж. Організаційна структура біржі та функції її підрозділів. Правила біржової торгівлі.

3.7. Організація і технологія біржової торгівлі. Характеристика процесу біржового торгу. Форми проведення біржових торгів. Підготовка біржового торгу. Торговий процес в біржовій операційній залі. Виконання замовлень отриманих під час торгів.

3.8. Організація брокерської діяльності. Брокерська контора, її роль і місце в біржовій торгівлі. Брокерське обслуговування за договором. Брокерське обслуговування за дорученням. Види обмежуючих умов доручень клієнта брокеру. Економічна стратегія брокера на біржі та принципи її розробки.

3.9. Біржові угоди та їх види. Визначення біржової угоди та її аспекти. Характеристика біржової угоди. Укладення біржової угоди Спотові угоди. Форвардні угоди. Ф'ючерсні угоди. Опціонні угоди.

3.10. Економічний механізм біржової торгівлі. Поняття хеджування та його переваги. Практика сільськогосподарського хеджування. Спекулятивні операції на біржах. Стратегія і практика спекулятивних операцій. Кліринг і розрахунки на біржовому ринку.

3.11. Аналіз і прогнозування біржової кон'юнктури. Фундаментальний аналіз. Види фундаментальних факторів. Фундаментальний аналіз макро-, мезо- та мікро- економічних рівнів. Техніка проведення фундаментального аналізу. Технічний аналіз біржових котирувань. Цінові графіки та їх види. Фігури технічного аналізу. Основні аксіоми технічного аналізу. Індикатори технічного аналізу. Прогнозування цінових трендів. Короткострокове та довгострокове прогнозування.

ЧАСТИНА 4. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

4.1. Теоретичні основи конкуренції. Концептуальні підходи до конкуренції. Конкуренція як рушійна сила розвитку підприємництва. Види, форми, функції, елементи та підходи до дослідження економічної конкуренції.

4.2. Державний вплив на розвиток конкуренції у підприємстві. Роль державних інституцій у розвитку конкуренції. Антимонопольна політика. Економічні методи регулювання конкуренції. Передумови та фактори регулювання конкуренції. Захист від недобросовісної конкуренції.

4.3. Аналіз конкурентного середовища. Складові елементи конкурентного середовища та його класифікація. Методи, підходи, фактори та алгоритм оцінки конкурентоспроможності підприємницьких структур. Критерії та показники конкурентоспроможності підприємства.

4.4. Формування конкурентних переваг підприємницьких структур. Характеристика конкурентних переваг та їх класифікаційні ознаки. Джерела конкурентних переваг. Інновації як елемент формування конкурентних переваг. Формування конкурентних переваг на основі ексклюзивної цінності.

4.5. Методи та технологія забезпечення конкурентних переваг. Системи конкурентних переваг підприємства. Стратегії конкурентної поведінки підприємства. Фактори втримання конкурентних переваг. Оцінка зовнішніх та внутрішніх конкурентних переваг. Моделювання розвитку конкурентоспроможності підприємства.

4.6. Управління конкурентоспроможністю. Основні принципи та стратегії управління конкурентоспроможністю продукції. Напрями забезпечення конкурентоспроможності продукції, етапи та порядок її оцінювання. Поняття конкурентного статусу підприємства, методика

оцінювання та система забезпечення. Процес управління конкурентоспроможністю підприємства.

4.7. Ефективність управління конкурентоспроможністю підприємства. Принципи, критерії оцінки та показники ефективності управління конкурентоспроможністю підприємства. Формування економічного ефекту від реалізації моделей управління конкурентоспроможністю підприємства.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Економічна сутність ринку. Елементи ринкової економіки.
2. Економічна теорія і закони.
3. Інфраструктура товарного ринку.
4. Попит і пропозиція.
5. Ціна рівноваги.
6. Економічна сутність виробництва.
7. Теорія товару і грошей.
8. Конкуренція та монополія.
9. Держава та її економічні функції.
10. Основні засади формування ринкового середовища в умовах глобалізації.
11. Сутність підприємництва, його роль та місце у сучасній ринковій економіці.
12. Особливості становлення та розвитку підприємницької діяльності в аграрній сфері.
13. Сільське господарство в теорії економічного зростання.
14. Інтеграційні процеси аграрного розвитку.
15. Інституційні зміни в сільському господарстві.
16. Роль технічних інновацій у сільському господарстві.
17. Регіональна структура агробізнесу в Україні.
18. Основні проблеми розвитку підприємництва в Україні.
19. Економічні засади розвитку підприємництва.
20. Правове забезпечення розвитку підприємництва.
21. Соціальна функція підприємництва.
22. Організаційно-економічний механізм регулювання підприємництва в Україні.
23. Сутність і тенденції організаційного розвитку підприємств агробізнесу.
24. Економічно-організаційні форми підприємницької діяльності в сучасних умовах розвитку економіки.
25. Трансформація системи державної реєстрації суб'єктів підприємницької

- діяльності.
26. Підготовка засновницьких документів та формування статутного фонду підприємства.
  27. Бізнес-планування підприємницької діяльності сільськогосподарського підприємства.
  28. Обґрунтування концепції підприємницької ідеї у бізнес-плані.
  29. Структура та види бізнес-планів.
  30. Особливості складання організаційного плану при складанні бізнес-плану реалізації підприємницької ідеї.
  31. Особливості складання фінансового плану при складанні бізнес-плану реалізації підприємницької ідеї.
  32. Особливості складання плану маркетингу при складанні бізнес-плану реалізації підприємницької ідеї.
  33. Особливості розробки бізнес-планів на підприємствах аграрної сфери.
  34. Створення та функціонування інтеграційних підприємницьких структур агробізнесу в Україні.
  35. Структура аграрного ринку.
  36. Формування продовольчих ринків.
  37. Сегментація ринку і позиціонування товарів.
  38. Забезпечення системи цінового моніторингу в Україні.
  39. Економічний механізм формування та функціонування ринків сільськогосподарської продукції.
  40. Організаційно-правові засади діяльності оптового продовольчого ринку.
  41. Законодавча база та роль держави у функціонуванні ринків продукції АПК.
  42. Світовий досвід функціонування оптових продовольчих ринків.
  43. Сутність і види ефективності агробізнесу.
  44. Критерії та показники ефективності функціонування підприємницьких структур агробізнесу.
  45. Основні напрями підвищення ефективності агробізнесу в Україні.
  46. Методика визначення загальних показників економічної ефективності агробізнесу.
  47. Визначення безбиткового обсягу виробництва сільськогосподарської продукції.
  48. Визначення потреби обсягу виробництва продукції рослинництва.
  49. Визначення потреби обсягу виробництва продукції тваринництва.
  50. Визначення потреби у виробничих ресурсах та їх вартості для забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції.
  51. Визначення потреби в трудових ресурсах та обсягу річного фонду оплати праці.
  52. Економічна сутність, соціально-економічні форми, роль і значення

- торгівлі в аграрному секторі економіки України.
53. Організаційно-правові форми підприємств торгівлі.
  54. Поняття роздрібно-торговельної мережі.
  55. Види роздрібно-торговельної мережі, класифікація підприємств роздрібно-торговельної мережі. Спеціалізація і типізація торговельної мережі.
  56. Сутність роздрібного продажу товарів.
  57. Форми продажу товарів.
  58. Методи оптового продажу товарів і умови їх застосування.
  59. Характеристика сучасного оптового ринку агропродовольчої продукції.
  60. Економічна суть і функції ціни.
  61. Види і система цін на продукцію аграрних підприємств.
  62. Принципи і методи ціноутворення.
  63. Ціновий механізм ринкової економіки.
  64. Значення зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією та продовольством для економіки України.
  65. Тенденції розвитку експортно-імпоротної діяльності.
  66. Географічна та товарна структура зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією та місце України на світових агропродовольчих ринках.
  67. Державне регулювання експортно-імпоротної діяльності в Україні.
  68. Конкуренція як рушійна сила розвитку підприємництва.
  69. Проблеми якості української агропродовольчої продукції.
  70. Державні органи управління в системі аграрного підприємництва.
  71. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності.
  72. Класифікація інвестицій та джерел їх формування.
  73. Особливості державного регулювання лізингу.
  74. Аграрна політика як складова економічної політики держави.
  75. Основні риси державної аграрної політики в Україні.
  76. Головні напрями аграрної політики в Україні.
  77. Державні соціальні програми як інструмент державного регулювання економіки.
  78. Економічна сутність та функції бірж в ринковій економіці.
  79. Основні етапи розвитку біржового ринку в світі.
  80. Становлення та розвиток біржового товарного ринку в Україні.
  81. Основні тенденції та напрями розвитку біржового ринку в світі.
  82. Основні функції та організаційна структура товарних бірж.
  83. Особливості біржових товарів та їх класифікація.
  84. Організаційно-правові засади функціонування товарних бірж у світовій практиці.
  85. Основні засади регулювання біржового товарного ринку в Україні.
  86. Основні засади організації торгівлі на товарних біржах.

87. Основні учасники біржової торгівлі.
88. Поняття біржової інфраструктури та її основні елементи на ринку сільськогосподарської продукції.
89. Технології торгівлі на товарних біржах.
90. Поняття брокерської діяльності на біржовому товарному ринку.
91. Сутність та принципи формування цін на біржові товари.
92. Види біржових цін.
93. Види цінових стратегій під час здійснення біржових операцій.
94. Сучасний стан біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією.
95. Сутність економічної оцінки діяльності товарних бірж.
96. Напрями розвитку біржової діяльності на вітчизняному організованому аграрному ринку.
97. Економічна сутність біржових інструментів та їх види.
98. Класифікація біржових угод.
99. Товарні деривативи та їх види.
100. Економічна сутність хеджування на біржовому ринку.
101. Поняття базису та базисного ризику.
102. Види ризиків, які підлягають хеджуванню біржовими інструментами.
103. Довге хеджування та особливості його застосування на біржовому ринку.
104. Коротке хеджування та особливості його застосування на біржовому ринку.
105. Переваги та недоліки хеджування.
106. Роль і місце клірингової палати на біржовому товарному ринку.
107. Функції спекулянтів на біржовому товарному ринку.
108. Фондові біржі та їх діяльність на біржовому ринку.
109. Біржова консолідація та її вплив на розвиток світового біржового ринку.
110. Фінансова інженерія біржових інструментів в сучасних умовах.
111. Фінансові деривативи та їх види.
112. Фондові індекси та особливості їх застосування на біржовому ринку.
113. Вплив біржових цін на формування ціноутворення на основні види сільськогосподарської продукції.
114. Економічна сутність біржової кон'юнктури та основні методи її аналізу і прогнозування.
115. Фундаментальний аналіз та особливості його застосування у прогнозуванні біржової кон'юнктури.
116. Технічний аналіз, принципи та інструменти на біржовому ринку.
117. Формування конкурентного середовища.
118. Оцінка конкурентоспроможності підприємства.
119. Методи забезпечення конкурентоспроможності продукції.
120. Управління конкурентоспроможністю підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Апопій В. В. Організація торгівлі: підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 632с.
2. Багацький Є. О., Бондаренко А. Ф. Маркетинг : навч. посібник. Суми, ДВНЗ УАБС НБУ, 2015. 397 с.
3. Фондовий ринок : підручник / за ред.: В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2016. 686 с.
4. Гой І., Смелянська Т. Підприємництво : навч. посіб. Київ, 2019. 368 с.
5. Економічна теорія : підручник / за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : КНТЕУ, 2017. 608 с.
6. Ільчук М. М. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК : навч. посібник. Київ : ЗАТ «Нічлава», 2013. 308 с.
7. Ільчук М.М. Біржова діяльність і підприємництво: навч. посібник. Біла церква : Білоцерківдрук, 2018. 318 с.
8. Ільчук М. М., Ус С. І. Розвиток підприємницької діяльності : навч. посібник. Київ, НУБІП України, 2019. 368 с.
9. Ковальська Л., Кривовязок І. Підприємництво і торгівля : навч. посібник. Київ, Кондор, 2018. 620 с.
10. Кулініч О. А. Економічна теорія: навч. посібник. Харків : ХДУХТ, 2016. 200 с.
11. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. Львів, Вид-во ЛКА, 2016. 484 с.
12. Міжнародний маркетинг: підручник / за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ: КНТЕУ, 2018. 448 с.
13. Організація торгівлі: зб. ситуаційних задач, тестів та кросвордів / за ред. Н.О. Голошубова. Вид 2-ге., переробл. та допов. Київ : КНТЕУ, 2016. 280 с.
14. Підприємництво та організація агробізнесу : навч. посібник / за ред. М.М. Ільчука. Київ: Аграр Медіа Груп, 2016. 434 с.
15. Пилявець В. М., Озима В. В., Заруба В. П. Інфраструктура товарного ринку : навч. посібник. Київ, Аграрна освіта, 2015. 255 с.
16. Педько А. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
17. Саркісян Л., Казакова О. Технологія торговельних процесів. Київ : ЦУЛ. 2018. 296 с.
18. Солодкий М. О., Яворська В.О. Біржовий товарний ринок : навч. посібник. Київ, ЦП Компринт, 2016. 482 с.
19. Солодкий М. О. Основи біржової діяльності: навч. посіб. Київ : ЦП Компринт, 2017. 450 с.
20. Солодкий М. О. Яворська В. О. Хеджування ф'ючерсами і опціонами : навч. посіб. Київ : ЦП Компринт, 2018. 398 с.
21. Солодкий М. О. Яворська В. О. Міжнародні біржові ринки : навч. посіб. Київ, ЦП Компринт, 2019. 520 с.

22. Солодкий М. О., Ільчук М. М., Яворська В. О. Аналіз і прогнозування біржового ринку: навч. посіб. Київ, ФОП Ямчинський О.В., 2020. 642 с.

23. Сотник І., Таранюк Л. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : посібник. Суми, Університетська книга, 2018. 572 с.

24. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посібник. Суми : «Мрія-1», 2016. 278 с.

25. Яців І. Б. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств : монографія / І. Б. Яців. Львів : Український бестселер, 2013. 427 с.